

Korte mededeling

Over loopkevers tussen bestrating, met *Tachyura diabrachys* nieuw voor Nederland (Coleoptera: Carabidae)

Toen ik op 1 juni 1980 tussen de tegels achter mijn huis in Arnhem-Zuid (Ge) mijn eerste exemplaar van de kleine (tot maximaal 2 mm) loopkever *Tachyura parvulus* (Dejean, 1831) vond, had ik het idee dat ik iets heel zeldzaams had gevonden. Ik ging dus verder met zoeken en al snel had ik ook een exemplaar van *Dyschirius angustatus* (Ahrens, 1830) te pakken. Ook een heel kleine soort, dus ook weinig gevangen en daardoor ook als zeldzaam te boek staand. Mijn belangstelling voor loopkevers van het genus *Bembidion* werd op slag uitgebreid met die uit de genera *Tachyura* en *Dyschirius*, en wel die soorten die zich tussen tegels ophouden. Dit is duidelijk een nauwelijks onderzocht biotoop, omdat andere loopkeververzamelaars logischerwijs vooral allerlei natuurreservaten inventariseren. Al snel bleek ook *Dyschirius politus* (Dejean, 1825) deze biotoop te waarderen (Van Gijzen 2003). In Velp (Ge) vond ik ook nog een vierde soort op het trottoir, namelijk *Microlestes minutulus* (Goeze, 1777), ook heel klein en dus ook schijnbaar heel zeldzaam.

Het vinden van *T. parvulus* op een tegel terras is altijd een toevalstreffer. Er moet maar net een individu oversteken om naar een andere voeg te gaan. Voor het verkrijgen van een *T. parvulus* uit een betegeld biotoop is een specifieke vangtechniek vereist. Bij zonnig weer zet men zich in een tuinstoel op het tegel terras en kijkt geconcentreerd naar beneden. Omdat deze soort zo onvoorstelbaar klein is, is het zonnige weer een factor van belang. Vanwege de glimmende dekschilden valt het kleintje dan toch nog op. Deze inventariseertechniek kan men met succes toepassen van februari tot november.

Later bleek er nog een ondergewaardeerd biotoop voor te komen waar deze *Tachyura* graag zit, namelijk tussen grind. Het inventariseren is hier simpel. Met de hand kan het grind worden weggeveegd en de aanwezige beesten kunnen verzameld worden. Als de soort er zit dan zitten ze er meestal in aantal. De grond onder het grind moet wel enigszins vochtig zijn. De aantallen kunnen daar zeer hoog zijn en mogelijk is dat ook de biotoop waar Valck Lucassen negentig exemplaren ving langs het Julianakanaal (Klynstra 1941). Juist vanwege deze mededeling ontstond mogelijk de indruk dat je voor het vinden van *T. parvulus* naar Zuid-Limburg moest.

Eind juni 2019 ontdekte ik een oprijlaan met een bedekking van rode steenslag aan de rand van het natuurpark Alde Feanen

bij Eernewoude (Fr). Nadat ik daar het nodige bewijsmateriaal had verzameld voor de aanwezigheid van *T. parvulus* heb ik verder geen moeite gedaan voor deze soort. Echter, thuis aangekomen bleek dat er tussen de zwarte kevertjes één exemplaar zat met gele vlekken op de dekschilden: *Tachyura diabrachys* (Kolenati 1845) (figuur 1), nieuw voor Nederland! Deze soort is mogelijk te verwarren met de enkele keren in Zuid-Limburg waargenomen *Tachyura quadrisignatus* (Duftschmid 1812) (Berger & Poot 1970, Turin 2000). Maar *T. quadrisignatus* is ovaal, groter, bruinzwart met (meestal) vier strepen op elk dekschild en met onscherp begrenste gele vlekken. *Tachyura diabrachys* heeft meer parallel lopende lichaamszijden, is kleiner en zwart met drie strepen op elk dekschild en duidelijk afgetekende gele vlekken (Arndt et al. 2011, Müller-Motzfeld 2006). De habitus van deze soort komt overeen met die van de (ongevlekte) *T. sexstriatus* (Duftschmid, 1812). *Tachyura diabrachys* komt voor in West-, Midden-, Zuid- en Zuidoost-Europa en West-Rusland (Arndt et al. 2011, Kryzhanovskij et al. 1995, Müller-Motzfeld 2007).

Het is weinig zinvol om te speculeren over het voorkomen van *T. diabrachys* in Nederland, op basis van één individu. Maar mogelijk heeft het voorkomen een relatie met de klimaatverandering, waardoor zuidelijke soorten opschuiven naar het noorden. Als zelfs Saharastof Nederland kan bereiken dan lijkt verspreiding van een gevleugeld kevertje van 2 mm geen probleem. Dan is alleen nog een vestigingsplaats nodig; als *T. diabrachys* net als *T. parvulus* van bestrating houdt, dan zijn geschikte biotopen in Nederland in elk geval ruim voorhanden.

Literatuur

- Arndt E, Schnitter P, Sfenthourakis S & Wrase D (eds) 2011. Ground beetles (Carabidae) of Greece. Pensoft.
- Berger ChrJM & Poot P 1970. Nieuwe en zeldzame soorten voor de Nederlandse Keeverfauna I. Entomologische Berichten 30: 213-214.
- Coulon J, Pupier R, Quéinnec E, Ollivier E & Richoux P 2011. Coléoptères Carabiques vol. I. Faune de France 94: 1-352.
- Klynstra B.H. 1941. Zeldzame Adephega gevonden door wijlen F.T. Valck Lucassen op zijne laatste excursies in Nederland. Entomologische berichten 10: 343-344
- Kryzhanovskij OL, Belousov IA, Kabak II, Kataev BM, Makarov KV & Shilenvov VG 1995. A Checklist of the Ground-Beetles of Russia and adjacent Lands (Insecta, Coleoptera, Carabidae). Pensoft.
- Müller-Motzfeld G (ed) 2006. Bd.2 Adephega

1. Het eerste Nederlandse exemplaar van *Tachyura diabrachys*. Alde Feanen (Friesland), 23.vi.2019. Foto: Theodoor Heijerman
1. The first Dutch specimen of *Tachyura diabrachys*. Alde Feanen (province of Friesland), 23.vi.2019.

1 - Carabidae (Laufkäfer). In: Die Käfer Mitteleuropas (Freude Harde Lohse Klausnitzer eds). Spektrum-Verlag Heidelberg. Turin H 2000. De Nederlandse loopkevers, verspreiding en oecologie (Coleoptera: Carabidae). Nederlandse Fauna 3. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland. Van Gijzen T 2003. Vijfentwintig jaar loopkeveronderzoek langs de Nederrijn. Nederlandse Faunistische Mededelingen 19: 49-68.

Summary

On ground beetles between pavement, with *Tachyura diabrachys* new for the Netherlands (Coleoptera: Carabidae)

In the urban, poorly researched biotope of sidewalks and gravel paths, some remarkable, very small ground beetles were found near Arnhem, in the province of Gelderland, such as *Tachyura parvulus* and *Dyschirius angustatus*. The species appeared to be abundant in many cases. In June 2019, during an inspection on the occurrence of *T. parvulus* on a gravelly driveway near the 'Alde Feanen' (province of Friesland), one specimen of *Tachyura diabrachys* (Kolenati 1845) was found as well. This is a new species for the Netherlands.

Teun van Gijzen
Velp
teun.jopie@hetnet.nl